

**UCHWAŁA NR XX/154/2016
RADY MIEJSKIEJ W DARŁOWIE**

z dnia 30 marca 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na terenie Miasta Darłowo na lata 2016 - 2020.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 poz. 1515, poz 1045 i poz. 1890) w związku z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 poz. 1390) Rada Miejska w Darłowie uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Darłowo na lata 2016 - 2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Darłowie

Krystyna Sokolińska

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE MIASTA DARŁOWO NA LATA 2016 - 2020

I. Wprowadzenie.

Podstawą do opracowania *Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020* jest ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 13901).

Głównym celem programu jest ograniczenie na terenie Gminy Miasta Darłowa rozmiaru i następstw zjawiska przemocy w rodzinie.

Program wskazuje główne kierunki działania Gminy Miasta Darłowo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Realizacja programu będzie odbywała się w oparciu o :

- działania w zakresie profilaktyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie ,
- działania na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie ,
- działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- podniesienie kompetencji służb.

II. Przemoc w rodzinie - podstawy teoretyczne.

1. Pojęcie przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne .

Definicja ta zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których najczęściej rozpoznaje się przemoc w rodzinie :

- intencjonalność – działania osoby stosującej przemoc są zamierzone i celowe, ukierunkowane najczęściej na zdobyciu kontroli nad drugim człowiekiem, czy też wymuszenie bezwzględego posłuszeństwa,
- dysproporcja sił - brak równowagi sił w rodzinie - jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę,
- naruszanie godności i praw - osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, poprzez poniżanie, wyśmiewanie i ośmieszanie,
- powodowanie cierpienia i szkód - osoby dotknięte przemocą doznają bardzo bolesnych szkód psychicznych i fizycznych.

2. Rodzaje przemocy.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy użyciu różnych instrumentów. Najczęstsze formy przemocy :

- przemoc fizyczna - są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień,
- przemoc psychiczna – to umyślne działania wykorzystujące mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych,

- przemoc seksualna – polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy,
- przemoc ekonomiczna i zaniedbanie - to działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy.

3. Skutki przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym.

4. Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe.

U osób poddawanych długotrwałej przemocy występują poważne problemy fizyczne i emocjonalne. Do najczęstszych objawów będących skutkami przemocy należą: poważne obrażenia ciała, wzrost częstości chorób somatycznych związanych ze stresem, przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji, niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją, zwiększone spożycie środków psychoaktywnych, zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy. Ofiary często zachowują się niezrozumiale, niejednokrotnie zmieniają zdanie i wycofują zawiadomienia o przestępstwie, bronią sprawcy. Zachowania te są w psychologii tłumaczone najczęściej występowaniem wyuczonej bezradności, zjawiska „prania mózgu” czy stresu pourazowego. Wycofanie się z aktywnych działań służących zmianie sytuacji i wyjściu z przemocy może wynikać z przekonania o bezskuteczności działań, popartego wcześniejszymi doświadczeniami. Bierność i rezygnacja są również często wynikiem technik manipulacyjnych, jakimi ofiara była poddawana ze strony sprawcy, technik mających utrwalić w niej niską samoocenę i wzbudzić poczucie winy.

5. Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci.

Dzieci często są bezpośrednimi ofiarami lub i świadkami przemocy w rodzinie. Obok obrażeń cielesnych przemoc domowa powoduje, że dziecko żyje w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia. Jest pozbawione miłości, zaufania oraz bezpieczeństwa. Wpływa to na dalszy jego rozwój i jest przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych. Dzieci będące ofiarami wykorzystywania seksualnego wykazują wysoki poziom depresji, poczucie osamotnienia, mają myśli samobójcze, zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresję, obniżone poczucie wartości. Przemoc psychiczna u dzieci może prowadzić do nieprzystosowania interpersonalnego /brak poczucia bezpieczeństwa, niski poziom kompetencji społecznych, trudności w kontaktach z rówieśnikami/, deficytów intelektualnych w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywaniu konfliktów i kreatywności, problemów afektywno - behawioralnych /agresja, samoponiżanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm/. Konsekwencje przemocy u dzieci ujawniają się często po długim okresie, kiedy dziecko dorasta, lub w jego dorosłym życiu. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ma wpływ na całe dorosłe życie. Ofiary przemocy seksualnej mają problemy z nawiązywaniem i utrzymaniem satysfakcjonujących relacji z innymi osobami. Ponadto zachowania przemocowe są dziedziczone i powielane. Młodzi chłopcy wychowujący się w rodzinach, gdzie mężczyzna znęca się nad kobietą, uczą się agresji wobec kobiet, dziewczynki zaś postrzegają bicie, maltretowanie i wykorzystywanie, jako elementy wpisane w rolę kobiety. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie podwyższa ryzyko, że krzywdzone dzieci staną się krzywdzącymi rodzicami.

6. Społeczne konsekwencje przemocy w rodzinie.

Przemoc zagraża życiu, niesie ze sobą cierpienie fizyczne, rany, siniaki, ale nade wszystko powoduje wielkie szkody psychiczne u ofiar. Przemoc domowa to poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w życiu dorosłym. Niezwalczona przemoc niesie negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

III. Dane dotyczące przemocy w rodzinie zebrane za lata 2012-2015 na podstawie sporządzonych Niebieskich Kart.

Liczba formularzy Niebieska Karta wszczynających procedurę przekazanych Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego	rok 2012	rok 2013	rok 2014	rok 2015
	20	31	46	18
przekazane przez Funkcjonariuszy Policji	13	20	40	16
przekazane przez przedstawicieli pomocy społecznej	6	10	5	2
Przekazane przez przedstawicieli oświaty	1	1	1	-

IV. Instytucje, organizacje, służby i środowiska włączone do programu:

- Urząd Miejski Darłowo,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Straż Miejska,
- Policja,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedszkola, szkoły i placówki edukacyjne,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- organizacje pozarządowe,
- kościoły,
- społeczność lokalna, środowiska i osoby fizyczne,
- media.

V. Zadania:

1. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Darłowie.

Zakres działań:

- kierowanie i koordynowanie pracą Zespołu Interdyscyplinarnego,
- przyjmowanie wszelkich informacji związanych z przemocą,
- tworzenie dokumentów potwierdzających występowanie przemocy,
- prowadzenie rozmów z ofiarami przemocy,
- występowanie z wnioskami do prokuratury i policji,
- motywowanie sprawców przemocy do podejmowania działań naprawczych,
- monitorowanie zjawiska przemocy na terenie gminy,
- występowanie w charakterze świadka w sprawach z postępowaniem z art. 207 kk. tj. znęcanie się nad rodziną.

2. Zespół Interdyscyplinarny.

Zakres działań:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- rozpoznawanie zagrożonego środowiska,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- udział w działaniach edukacyjnych,
- wspieranie ofiar przemocy w rodzinie,
- przekazywanie materiałów edukacyjnych.

3. Grupy robocze.

Zakres działań:

- monitorowanie rodzin dotkniętych przemocą,
- udzielanie wskazówek w zakresie szukania pomocy,
- realizacja procedury „Niebieska Karta”,
- przeprowadzenie rozeznania w miejscu dokonywania przemocy,
- udzielanie informacji odnośnie zachowania się w sytuacji doznania przemocy lub bycia świadkiem przemocy,
- współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele oraz ośrodki interwencji kryzysowej.

VI. Cele.

1. Wsparcie rodzin, w których stosowana jest przemoc.

- udzielenie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej pomocy finansowej i rzeczowej oraz poradnictwa rodzinom dotkniętym przemocą,
- prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w których stosowana jest przemoc,
- prowadzenie, w szczególności przez przedstawicieli Zespołu Interdyscyplinarnego, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, punktów konsultacyjnych, placówek oświatowych, w tym świetlic i Straży Miejskiej - poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, podejmowanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Policją, organizacjami pozarządowymi,
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej dla rodzin dotkniętych przemocą,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez motywowanie ich i kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.

2. Podniesienie świadomości mieszkańców gminy w zakresie przemocy w rodzinie.

- zwiększenie wiedzy mieszkańców miasta na temat przemocy w rodzinie poprzez organizowanie prelekcji i pogadanek oraz upowszechnianie materiałów edukacyjno -informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy,
- prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy, m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnych programów profilaktyki oraz imprez środowiskowych,
- organizowanie szkoleń i warsztatów dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- doskonalenie kadr pracujących ze sprawcami i ofiarami przemocy w rodzinie.

3. Zacieśnienie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie,
- rozwój działalności zespołu interdyscyplinarnego w zakresie pomocy rodzinom dotkniętym przemocą,
- poprawa koordynacji działań różnych instytucji, służb i organizacji pozarządowych działających w mieście w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- rozszerzenie i podejmowanie współpracy z organizacjami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

VII. Program będzie finansowany ze środków budżetu Miasta Darłowo oraz zasobów różnych instytucji włączonych w program. Dodatkowo wykorzystywane będą środki finansowe pozyskane z szeroko rozumianych programów. Realizacja programu powinna przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest procesem wymagającym czasu i wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wszystkich służb, a także zmiany świadomości społecznej. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację działań jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy między innymi z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym, placówkami oświatowymi, placówkami zapewniającymi podstawową opiekę medyczną, Strażą Miejską, Policją.

VIII. Mapa zasobów partnerstwa na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Mieście Darłowo.

Nazwa instytucji	Cele	Odbiorcy	Udział w rozwiązywaniu problemu	Wkład do partnerstwa
1. Przychodnia Rejonowa w Darłowie.	- zapewnienie podstawowej opieki zdrowotnej,	Mieszkańcy miasta Darłowa	- reagowanie na oznaki przemocy, - informowanie o skutkach przemocy, - obdukcje lekarskie,	- pomoc medyczna, - informowanie o możliwościach uzyskania pomocy pozamedycznej, - zaangażowanie personelu w przeciwdziałanie zjawisku,
2. Placówki oświatowe na terenie miasta Darłowa	- kształcenie, wychowywanie i opieka,	Dzieci i ich rodzice	- pomoc dziecku, - pomoc dla rodziców, - profilaktyka przemocy - bezpośredni kontakt z dziećmi i rodzicami - wczesna interwencja	- zagospodarowanie czasu wolnego, - zaangażowanie pedagogów i nauczycieli, - kontakt z rodzicami-możliwość przekazywania informacji, - dystrybucja ulotek, plakatów - szkolenia i porady,
3. Komisariat Policji w Darłowie	- wyeliminowanie zjawiska przemocy w rodzinie, - zapewnienie bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy, - postępowanie wobec osób stosujących przemoc,	Osoby doznające przemocy: dorośli i dzieci, osoby stosujące przemoc	- bezpośredni, często pierwszy kontakt ze stronami konfliktu, - możliwość izolowania osób stosujących przemoc, - możliwość zapewnienia bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy, - założenie i realizacja „Niebieskie Karty”,	- autorytet policji, - znajomość historii rodziny, - możliwość pozyskiwania informacji, - instrumenty prawne,
4. Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie	- wsparcie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji kryzysowej, - współdziałanie z innymi instytucjami, - realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej,	Mieszkańcy miasta Darłowa	- możliwość dotarcia do osób doznających przemocy i ich rodzin, - rozeznanie środowiskach - możliwość przeprowadzania wywiadów środowiskowych i założenie „Niebieskiej Karty”, - realizacja zadań z zakresu ustawy o przeciwdziałaniu	- pomoc socjalna, - pomoc finansowa, - możliwość pozyskiwania informacji, - współpraca z innymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi,

			przemocy w rodzinie,	
5. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Darłowie	- wsparcie rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej w związku z występowaniem problemu alkoholowego i związanej z tym przemocy, - uruchomienie procedury, - zobowiązania do leczenia odwykowego,	Mieszkańcy Miasta Darłowa	- profilaktyka i podniesienie świadomości społecznej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i związanej z tym przemocy domowej, - inne działania mające na celu przeciwdziałanie występowaniu przemocy, narkomanii i problemów alkoholowych w rodzinie,	- udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą,
6. Miejska Świetlica Środowiskowa „Bezpieczna Przystań” w Darłowie	- opieka i wspomaganie rozwój dziecka, - rozwijanie zainteresowań, - pomoc w nauce, - współpraca z rodziną,	Dzieci i młodzież szkolna	- prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, - tworzenie sytuacji przeciwstawnych do doświadczeń urazowych dzieci, - pedagogizacja i poradnictwo dla rodziców,	- oddziaływanie profilaktyczne, edukacyjne, informacyjne - zagospodarowanie czasu wolnego również w szczególności w okresie ferii zimowych i letnich,
7. Darłowski Ośrodek Kultury im. Leopolda Tyrmanda i Miejska Biblioteka Publiczna im. Agnieszki Osieckiej w Darłowie	- tworzenie warunków do bezpiecznego spędzania wolnego czasu - gromadzenie, opracowanie i udostępnianie księgozbioru oraz szeroko pojęta informacja,	Mieszkańcy Miasta Darłowa	- zapobieganie i profilaktyka poprzez: edukację, dostęp do fachowej literatury, zajęcia plastyczne i inne, wystawy tematyczne w zakresie uzależnień,	- zróżnicowane formy pracy literatura tematyczna zagospodarowanie wolnego czasu - współpraca z innymi instytucjami: szkoły, przedszkola, parafia, ośrodek pomocy społecznej
8. Sąd Rejonowy w Koszalinie	- karanie, zwalczanie, zapobieganie zjawisku przemocy,	Mieszkańcy Miasta Darłowa	- karanie sprawców przemocy, - wydawanie orzeczeń w stosunku do sprawców przemocy z jednoczesną ochroną osób pokrzywdzonych,	- kierowanie orzeczeń do wykonywania i współpraca z policją oraz organizacjami wykonującymi orzeczenia, - współpraca z ośrodkami terapeutyczno -leczniczymi,

			- wydawanie orzeczeń w sprawach rodzinnych w podmiocie władzy rodzicielskiej, - wydawanie orzeczeń w sprawach o leczenie odwykowe,	ośrodkami pomocy społecznej na terenie powiatu,
9. Prokuratura Rejonowa w Koszalinie	- ściganie i karanie sprawców przemocy, - ochrona dóbr osób pokrzywdzonych, - kierowanie wniosków o leczenie odwykowe sprawców przemocy	Mieszkańcy miasta Darłowa	- prowadzenie oraz podejmowanie decyzji merytorycznych w postępowaniach, przygotowawczych - działania poza karne,	- udzielanie porad stronom postępowania w sprawach przemocy,